

O R D O II.

R E M E D I A S O L I D A.

§. 216.

Solidum remedium ea dicitur substantia naturalis, cuius particulae, oculis percipiendae, siue inertes sint siue actiuae, quiescunt et motore opus habent, quo in motum duci et actiuae imprimis, in motum nunc ductae, actionem suam exercere queant. Cum corporum solidorum nonnulla ex meris particulis inertibus plurima autem ex inertibus et actiuis simul componantur, §. 64. nec vllum reperiatur, a quo inertes, quae quippe basin suppeditant, plane absint, ad has primo attendendum esse, sequitur. Inertes enim, licet per se nihil efficiant, cum aliis tamen actiuis coniunctae, actionem simul exercent, quae, prout vnio se habet, plus minus efficax esse solet. Praeterea ad copiam harum particularum respiciendum est, quae interdum insignis est, ita, vt coniunctae cum iisdem particulae actiuae prorsus nihil agant vel in actione admodum debilitentur.

§. 217.

Plurima ex his sperare licet. Sic solida corpora, ex inertibus et actiuis composita, si in corpus humanum introducuntur et in motum rapiuntur, actionem magis constantem et diutius durantem exercent, quam fluida. §. 65. Porro in-

L 5

ertium

ertium particularum ope actiuæ sæpe ita figuratur, vt, extra corpus humanum in vasis idoneis adseruata, remedia diutius perdurent nec corrumpantur. Cum autem solidæ istæ substantiæ absque fluido, in motu quippe constituto, nihil præsentent, fluidum vero seu menstruum, si in motum substantiæ solidæ ducendæ sunt, nexum tollere et separatas partes sibi vnire sicque in motum ducere debeant, necesse est, vt menstruum conueniens tum in ipso corpore humano vel aliud, extra illud reperiendum, chemicum scilicet, iisdem admisceatur, quo rite vnito particulae solidi corporis actiuæ omnino euadant. Ex his itaque necessitatem horum remediorum elucere eademque in officinis quoque præsto esse debere, patet. Cum vero in recta eorundem præparatione multum positum sit, eaque pro diuersa mixtionis et habitus indole variet, in varias classes hæc ipsa diuidere, cogimur. Primo igitur de iis, quæ per coagulationem, deinde quæ per præcipitationem, porro quæ per crySTALLISATIONEM, tum quæ per sublimationem, tandem quæ per calcinationem parantur, nobis agendum est.

CLAS-

CLASSIS I.

REMEDIA PER COAGVLA-
TIONEM PARANDA.

§. 218.

Nullum corpus nisi fluidum coagulatur. Cum autem nullum fluidum absque particulis, natura solidis, coagulari possit, requiritur, vt corpora eligantur, quae et fluidas partes et solidas, inter se coniunctas, fouent. Necessarium quoque est, vt solidae partes fluidarum ope in motu sint ipsaeque insimul fluidae prius existant; quam ob rem coagulationem quaecumque solutio praecedere debet, qua quippe solidae partes, in motum nunc ductae, cum fluidis arctius coniunguntur, haeque demum, per subsequentem inspissationem seu superfluarum partium fluidarum euaporationem cum solidis arctius coniunctae, solidum nunc corpus constituent. Pertinent huc prae reliquis saponis, balsama et emplastra.

I.

S A P O N E S.

§. 219.

Sapo stricte sic dictus solidum dicitur corpus, quod ex particulis oleosis alcalicisue arte unitis constat, cum aqua et omnibus fluidis inflammabilibus se miscet et olea oleosasque substantias aquae miscibiles reddit. Quo firmior nunc inter oleum et alcali cohaesio est, eo praestantior iudicatur

catur sapo: sique praeterea cum oleo aliud corpus, singulari vi donatum, coniungitur et alcali demum additur, sapo medicatus, specifica vi donatus, obtinetur. Ad praeparandos hos saponem primo oleum, ope alcalici fluidi penetrantioris attenuandum, dein alcali addendum, tandem cuncta per coctionem rite inspissanda sunt.

§. 220.

Sapo medicatus.

Cum tincturae antimonii tartarifatae partibus duabus commisceatur olei amygdalarum dulcium pars vna; mixta per sex aut octo horas in loco temperato digerantur saepeque, vas concutiendo, coagitentur. Dein dicti olei eadem quantitas adfundatur et eadem, quae antea obseruentur. Tandem olei tartari per deliquium partes duae aut tres addantur, miscela super lenem ignem coquatur et sensim ad iustam saponis consistentiam inspissetur.

Vires

In hoc sapone partes multo magis attenuatae quam in communi sapone veneto sunt, hinc istum in minores partes similes in corpore humano diuidi posse, colligendum est. In genere eadem praestat, quae sapo venetus; viscidum enim pituitosum tenax vel etiam cum acido coniunctum resoluit, humores attenuat, fibram solidam stimulat et materiem morbosam ad euacuationem disponit. Cum autem partes magis attenuatae ideoque mobiliores sint, dictus sapo profundius
partes

partes penetrare et viscidum subtilius resolvere valet.

§. 221.

Sapo camphoratus.

Camphorae partem vnā solue in olei amygdalarum dulcium partibus tribus, adde tincturae antimonii tartarifatae partes quatuor, in quibus vna pars camphorae soluta est. Digere mixta in loco tepido per octo horas et vasculum saepe concute. Superfunde postea olei tartari per deliquium, respectu olei, partes tres. Tandem omnia leni igne coque et ad consistentiam solidam inspissa.

Vires.

Sapo hīce camphoratus, ob particulas maxime diuisas insigni vi penetrante nec leui stimulante donatus, viscidum pituitosum subtilissimum vel idem vnguinosum vel cum acido coniunctum, in subtilissimis canaliculis haerens resoluit, fibrā muscularem irritat et oleosam humorum partem commouet, attenuat cumque aquea coniungit et per diaphoresin euacuat. Datur a granis aliquot ad scrupulum vnum vel per se in forma pilulari vel in aqua solutus.

II.

B A L S A M A.

§. 222.

Balsamum vox ambigua est: varia enim remedia et solida et fluida et consistentiae mediae hoc nomine insigniuntur; sed de solido hic tantum agimus. Vocatur balsamum solidum praeparanda

paratum pharmaceuticum, quod ex substantiis oleosis vnguinosis aequae ac aethereis pariterque resinosis, substantia vnguinoso-resinosa solidiore exceptis, paratur, quodque, manibus tractatum, molle fit et euanescit. In praeparatione eorum ad olea, cum substantiis inflammabilibus solidis rite coniungenda, respiciendum est. Hinc primo oleorum vnguinosorum cum oleis aethereis commixtio, dein substantiae vnguinoso-resinosae super ignem lenem liquefactio, tandem oleorum cum liquefacta ista substantia solidiore admixtio et coagulatio attendenda est.

§. 223.

Balsamum foeniculi.

Cum olei nucis moschatae aut alius expressi purioris partibus tribus commisce olei foeniculi partes duas: adde coloris gratia paxillum cinnabaris factitiae. Bene commixta sensim admisce cerae albae, super lenem ignem liquefactae et ab igne remotae, adhuc tamen fluidae, partibus quinque, cunctaque continua agitatione ope spatulae ferreae commisce, vsque dum solidam formam induant. Balsamum in vasis idoneis ad usum serua.

Vires.

Remedium hoc, foeniculi viribus donatum, externo vsui destinatur, et abdomini affricatum vim carminatiuam exercet. Praeterea ad resolutionem tumorum frigidorum et indurationum quid-

quidquam facit. Si loco foeniculi olei, aliud oleum sumitur, alia vis expectanda est; sic oleum succini rectificatum balsamum largitur, quod in paralyfi membrorum proficuum est.

III.

EMPLASTRA.

§. 224.

Emplastrum rite paratum est substantia solida, quae manibus tractata mollescit et ex pinguis oleosisque cum aliis efficacioribus coniunctis substantiis componitur et corpori extrinsecus applicatur. Praeparatio eorum corpus quoddam solidum requirit, quod substantias fluidas et solidas eo disponit, ut hae, ab igne remotae, molles seruentur neque ut antea indurentur, illae autem solidam consistentiam acquirant et calore lenissimo admoto molles euadant, sicque corpora admixta ita apta reddant, ut particulae actiuae moueantur et actionem suam exercent. Huic fini plerumque pinguis, resinae et olea expressa satisfaciunt, quae vero super ignem cum aliis partim solidioribus partim fluidioribus ita commiscenda sunt, ut innatae virtutes nequaquam corrumpantur. Caeterum magnus adeo apparatus necessarius non est et vnum saepe cum altero coniunctum corpus sufficit, immo quo simplicior compositio est, eo praestantius erit emplastrum.

§. 225.

§. 325.

Emplastrum de gummi Galbano.

Gummi galbani partes duae terantur cum sufficiente quantitate vitelli ouorum; inter terendum addatur olei galbani infusi, ex dicto gummi et oleo lini ad modum, §. 188. parati pars vna; bene mixta commisceantur cum ceræ flauæ super lenem ignem liquefactæ, partibus duabus vel tribus; tuncque per quadrantem horæ spatula lignea permisceantur, ab igne remota frigescant, in bacilli formam redigantur et ad usum seruentur.

Vires.

Emplastrum hoc de galbano, super alutam aut linteum extensum, tumores frigidos, a viscidis humoribus obortos, discutit et emollit, simulque vim antispasmodicam exercet, et visceribus obstructis externe applicatum ad resolutionem eorum, per interna remedia præstandam, quicquam facit.

CLAS-

CLASSIS II.

REMEDIA PER PRAECIPI-
TATIONEM PARANDA.

§. 226.

Praecipitatio, in genere considerata, species quidem coagulationis est, stricte sic dicta vero a coagulatione, proprie ita vocanda, in eo differt, quod corpora, in menstruo aliquo soluta, praegressa menstrui mutatione in forma solida fundum petant nec cum menstruo amplius firmiter cohaereant. Praecipitata, in pharmacia adseruanda, vel salina sunt, vel inflammabilia vel terrea vel mixta; finis vero huius operationis vel in remediorum depuratione vel in nouorum productione vel demum in virium concentratione consistit. Praeparatio eorum requirit, vt substantiae solidae menstruo antea bene soluantur, solutio rite percoletur et mutationes solutioni sensim paulatimque inducantur.

§. 227.

Cremor tartari praecipitatus.

Liquori tartari tartarificati adfunde olei vitrioli tantum, quantum ad praecipitationem sufficit. Nulla substantia solida ad fundum amplus descendente liquor supernatans decantetur. Cremor tartari praecipitatus aqua frigida abluatur et super chartam bibulam lente exsiccet.

M

Vires

Vires.

Cremor tartari, hoc modo paratus, communi purior et magis actiuus est, facilius a menstruis aquosis soluitur et bilem alcaliscentem egregie corrigit. Caeterum in omni casu valet, vbi vulgaris vsurpatur.

§. 228.

Resina Ialappae.

Essentiae radice ialappae, ope spiritus vini paratae, pars vna commisceatur cum aquae simplicis destillatae partibus sex. Mixta stent per viginti quatuor horas; dein liquor supernatans effundatur et resina, in fundo haerens, spatula ferrea eximatur et super chartam albam in loco umbroso sponte exsicceatur. Siccata in aqua tepida manuum ope in bacillos formetur et ad vsum in vasis bene clausis reponatur.

Vires.

Licet plerumque ad praeparandam hanc resinam aqua simplex non destillata adhibeatur, destillata tamen semper praestat, siquidem partes peregrinae crassiores per destillationem separatae sunt, quae autem in aqua simplici non destillata simul cum particulis resinosis coniungi fundumque petere possunt. Purior itaque haec resina censenda est; caeterum eadem vires, quae communi modo paratae adscribuntur, insunt; fortiter enim stimulat, intestina vellicat et vehementer purgat.

§. 229.

§. 229.

Corallia rubra praecipitatione parata.

Solutioni coralliorum rubrorum, ope aceti factae, adfunde solutionem falis tartari, donec nihil amplius fundum petat. Liquore supernatante effuso praecipitatum edulcoretur, exsicceetur et ad vsum feruetur.

Vires.

Licet corallia praecipitata, alias magisterii nomine nota, acidum morbosum in corpore vix adgrediantur, eademque vires peculiare non habeant, istud tamen praeparatum ob puritatem et attenuationem aliis efficacioribus remediis probasi inferuire poterit. Cum insuper terrea haec praecipitata in spiritibus alcalinis volatilibus ex parte solvantur, ea etiam in obtemperanda acrimonia calefcente singularem quendam effectum edere valent, inprimis si aliorum efficacium admixtorum ope adiuuantur.

§. 230.

Sulphur antimonii auratum mercuriale.

Scoriis reguli antimonii simplicis, aqua simplici per coctionem diu protractam quadantenus solutis, adfunde solutionis mercurii, aqua forti factae, aliquot guttas. Efferuescentia sedata cuncta filtro chartaceo committantur. Liquori colato rursus aliquot guttae solutionis mercurii instillentur, et eadem, quae antea, obseruentur.

M 2

Labor

Labor saepe repetatur, vsque dum nihil amplius praecipitetur. Praecipitata varii coloris seorsim feruentur et vltimum praecipitatum ad vsum reponatur.

Vires.

Sulphur hoc antimonii mercuriale insignem vim attenuantem obtinet, viscidum pituitosum tenacissimum resoluit, vasa subtilissima, viscido hoc referta, aperit et per colatorium cutaneum imprimis euacuat. Datur a grano vno ad tria in forma pilulari aut cum aqua.

CLASSIS III.

REMEDIA PER CRYSTALLI-
SATIONEM PARANDA.

§. 231.

CrySTALLISATIO species praecipitationis est, ab ea vero differt, quod corpora, ad crystallisationem apta, plerumque quidem fundum vasis occupant sed singula certam atque determinatam figuram induunt, cum praecipitata, proprie dicta, absque figura conspicua fundum petant. Proprie quidem acida cum substantiis alcalinis vel terreis vel metallicis coniuncta crystallisationem amant et reliquas substantias compositas respuunt: cum vero inter substantias compositas nonnullae dentur, quae arctum haud raro connubium cum terreis vel cum metallicis vel, quod

quod inprimis fieri solet, cum alcalinis ineunt, accidit sane, vt, si acidum istis addatur et commixta ad crystallisationem disponantur, substantiae istae peregrinae simul crystallisentur, quae per se alias ad crystallisationem aptae prorsus non sunt. Sic tartaro emetico crystallisato substantia, emesin mouens, inest; sic in nitro flammante cupri particulae deprehenduntur, quando acidum nitri cum solutione cupri, ope alcali volatilii facta, commiscetur et liquor iste salinus crystallisationi exponitur. Itaque singularia remedia parari posse, sperandum est. Huc inprimis spectant sales medii, qui ex liquoribus, post praecipitationem residuis, per crystallisationem obtinentur.

§. 232.

Tartarus vitriolatus sulphureo regulinus.

Liquor salinus post praecipitationem sulphuris antimonii aurati, ope acidi vitriolici factam, residuus, accurate percolatus more consueto euaporetur et ad crystallisationem reponatur. Colliguntur in fundo crystalli, vt communi tartaro vitriolato propriae sunt, eo tamen discrimine, quod flavescant et saporem magis nauseosum excitent.

Vires.

Tartarus vitriolatus, hoc modo paratus, ob nonnullas, quas fouet, partes sulphureas et regulinas

M 3

gulinas

gulas viscidum pituitosum acidum efficacius, quam tartarus vitriolatus communis, resoluere et spasmos inde excitatos tollere videtur. Dosis scrupulus vnus ad drachmam vnā.

Si loco acidi vitriolici ad praecipitationem sulphuris antimonii aliud acidum, e. g. acidum nitrosū, vel acidum salis communis vel acetum etc. adhibitum fuerit, alia etiam habebis salia media, quae pro diuersa indole diuersas viscida morboſi species resoluere valent,

CLASSIS IV.

REMEDIA PER SVBLIMATIONEM PARANDA.

§. 233.

Sublimantur substantiae siccae, quarum partes constitutivae vel omnes volatiles sunt, vel etiam, si fixae simul insint, eadem volatiliū ope in altum tolli et volatiles tunc reddi possunt. Inter plura corpora, quae huc spectant et in vsum medicum conuerti possunt, sulphur, sales ammoniacales, sales alcalini volatiles, benzoes flores, camphora, sal succini acidus praecipua sūt, quae vel per se vel cum aliis fixioribus et volatilibus vel etiam cum fluidis coniuncta remedia maxime actiua praebent. In horum praeparatione

ratione cauendum imprimis est, ne substantiae inter se inuicem coniungantur, quae vel indolem venenatam manifestant, vel eandem induunt, aut ad minimum noxiae euadunt. Sic arsenicum nunquam ad hanc operationem adhibendum est; sic etiam plurima metalla, simili principio instructa, nunquam remedia dant; quodque ad fluida spectat, olea imprimis vnguinosa et corpora pinguedinosa aut alia, simili substantia donata, nunquam adiungenda sunt, siquidem facile rancorem concipiunt sicque substantias, corpori humano infestas, largiuntur.

§. 234.

Sal volatile oleosum succinatum.

Cucurbitae vitreae committantur salis ammoniaci vulgaris siccissimi partes sex, salis tartari itidem siccissimi partes decem vel duodecim, olei succini rectificati pars vna. Cunctis bene commixtis imponatur alembicus rostratus, cui recipiens adponatur. Commissuris bene clausis instituaturn leni igne sublimatio, tandiu protrahenda, donec nihil amplius adscendat. Flores alcalini, succini oleo impraegnati, ocissime vasi vitreo siccissimo indantur, eoque bene clauso in loco sicco feruentur.

Vires.

Alcali volatile succinatum insignes vires stimulantibus habet, viscidum pituitosum acidum, subtilissimos canales obstruens, resoluit et per

diaphoresin euacuat, spasmos inde natos tollit, et atoniae, ab eadem causa ortae, medetur. Datur a granis tribus ad scrupulum semis cum aqua destillata simplici vel alia odorata conuenienti.

Aliis praeterea remediorum praeparationibus eiusmodi alcalia inseruiunt. Sic cum soluto sale succini memoratum alcali succinatum ad saturationem vsque misceri poterit, et obtinebitur liquor succinatus mediae indolis, resolvente et neruina vi praeditus.

CLASSIS V.

REMEDIA PER CALCINATIONEM PARANDA.

§. 235.

Calcinatione principium cohaesionis materiale destruitur, substantiae fixiores magis euoluuntur et ad nouam mutationem subeundam aptae euadunt. Hinc producta obtinentur, nouis viribus instructa, ita tamen, vt plurima eorum, sicut sunt, interno vsui vix destinari queant. Complura enim, si ingerantur, gluten corporis humani elementare insigniter mutant et haud raro destruunt. Externo autem vsui modo plus simplici inseruiunt, plerumque tamen exsiccant vel partes arrodunt et destruunt. Praecipua, quae interne vsurpari possunt, terrea sunt, externe autem salino-metallica aut salino-terrea in vsum vocanda sunt. In praeparatione eorum
id

id imprimis obseruandum est, vt principium cohaesionis exacte separetur et substantiae perfecte friabiles euadant.

§. 236.

Cornu cerui calcinatum.

Capitis mortui cornu cerui quantum placet, imponatur patinae calcinatoriae aut idem crucibulo terreo immittatur. Exponatur igni libero et tamdiu in eo detineatur, donec vndique albedinem perfectam acquisiuerit. Puluis albus cum aqua commisceatur et cum ea coniunctus per viginti quatuor horas seruetur: aqua postea effusa, super lapidem laeuigatorium massa teratur et sponte exsiccetur. Tum per aliquot dies aeri liberiori exponatur, tandem ad vsum seruetur.

Vires.

Terreum hoc, calcinatione paratum et aeri liberiori expositum, acrimoniam, ab igne contractam, amittit et remedium sistit, quod acidum primarum viarum destruit. Caeterum pluribus remediis actiuis additum pro basi inseruit, neque vires eorum mutat.

